

Н. І. Бурлака,
к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0002-7424-2657

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.8.37

РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

N. Burlaka,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor Associate Professor of the Department of Economics
Vinnytsia National Agrarian University

DEVELOPMENT OF INVESTMENT ACTIVITIES OF ENTERPRISES OF UKRAINE

У статті проаналізовано існуючі проблеми та перспективи розвитку інвестиційної діяльності, оскільки в останні роки в Україні недостатньо привабливі умови для більш активної діяльності внутрішніх та іноземних інвесторів, що в свою чергу обумовлює потребу у додатковому обсязі інвестиційного капіталу. Стратегія інвестиційної діяльності будь-якого підприємства є складовою частиною його загальної економічної стратегії і передбачає ефективне використання різних форм інвестування задля забезпечення високої ринкової вартості підприємства та сталих темпів його розвитку. Одним із головних чинників провадження успішної інвестиційної політики підприємства є наявність сприятливого інвестиційного клімату в державі, що обумовлюється рядом макроекономічних факторів впливу. На сучасному етапі є необхідність поліпшення інвестиційного клімату та удосконалення механізмів державного регулювання інвестиційної діяльності.

The article analyzes existing problems and prospects for the development of investment activity. In recent years in Ukraine there are not enough attractive conditions for more active domestic and foreign investors, which in turn cause the need for an additional amount of investment capital. The investment strategy of any enterprise is an integral part of its overall economic strategy and provides for the effective use of various forms of investment in order to ensure the high market value of the enterprise and the steady pace of its development. Formation of such a strategy requires its strict coordination with the financial strategy of the enterprise, because it determines the directions of development of the enterprise in the long-term period. Such a policy is the basis for the development of any enterprise, because in the presence of inferior and ineffective investment policy, it threatens both the fulfillment of the strategic objectives of the company in the future and ensure of its full-fledged activities in the short run. Investment strategy – is a complex system of long-term investment objectives, which are determined based on the general objectives of the development of the economic entity, as well as the selection of the most effective ways to achieve them. It should be noted that the investment strategy must necessarily take into account the mission and goals of the entity, external and internal factors of influence and rely on the strategic priorities of a particular national economic system.

The development of the investment strategy of the company involves a complex and comprehensive analysis of all elements of the internal and external environment of the operation of the enterprise, as well as the coordination of these goals and measures to achieve them with the overall strategy of the enterprise.

One of the directions of optimization of investment activity of an enterprise is a proper analysis of the efficiency of individual investment projects. This analysis is based on a set of indicators of project efficiency and is the source of the necessary information for the adoption of a management decision related to investing in this project. Such an analysis is based on the study of all possible aspects of the external and internal environment of the project, that may occur during its practical implementation, which includes information, technological, marketing, financial and production elements of its provision.

The scientific substantiation of the approved managerial decisions regarding the investment of funds is ensured by the practical use of optimization methods and models of economic and mathematical modeling, through appropriate software. This gives an opportunity to evaluate the effectiveness of the investment project from the scientific point of view, to identify the relationship between positive and negative consequences and make the right decision.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, стратегія, середовище, капіталовкладення, кредитні ресурси, ринкова економіка, законодавча база.

Key words: investment, investment activity, strategy, environment, investments, credit resources, market economy, legislative base.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Термін "інвестиція" ("to invest") — слово латинського походження, що в перекладі означає "вкладення коштів". У вітчизняній спеціальній літературі найпоширенішим є розуміння інвестицій як вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення, а ось у зарубіжних джерелах його ототожують переважно з рухом цінних паперів.

Так, Законом України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII [1] закріплено, що інвестиціями визнаються усі майнові й інтелектуальні цінності, що вкладаються в об'єкт підприємницької та інші види діяльності, внаслідок чого інвестор отримує прибуток (доход) або досягається соціальний ефект, а інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Очевидно, що інвестиційна діяльність пов'язана як з науковими дослідженнями, науково-дослідними розробками, підготовкою висококваліфікованих фахівців, так і з придбанням необхідних засобів виробництва, транспортних засобів, будівництвом об'єктів нерухомості, різноманітних інженерних споруд тощо.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ

Значний внесок у дослідження питань інвестування зробили такі вітчизняні і зарубіжні науковці: О.І. Амо-

ша, Г. Бірман, І.О. Бланк, А. Бутняров, І.М. Боярко, О.В. Гаврилюк, І.В. Гончарук, В.М. Гриньова, Б.В. Губський, Я.А. Жаліло, А.Г. Загородній, Ю.А. Кучеренко, А.В. Колєватова, В.В. Ковальов, М.Д. Кондратьєв, М.Г. Лапуста, Ю.В. Макогон, А. Маршалл, О.О. Очеретько, В.В. Панченко, П.Г. Перерва, Т.П.Ткаченко, Ю. Ткаченко, В.Д. Шапіро, У. Шарп, Т.В.Шталь, Н.А. Шевчук, В.В. Шеремет, О.М. Ястремська та інші. Але окремі питання щодо перспектив покращення інвестиційної діяльності та залучення інвестицій у підприємства не дістали належного висвітлення та потребують подальшого, більш детального розгляду та вдосконалення як у науковому, так і практичному розрізах.

МЕТА СТАТТІ

Головною метою цієї роботи є розробка пропозицій щодо покращення інвестиційної діяльності підприємств та формування інвестиційної стратегії.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Науковці виділяють такі стадії інвестиційного процесу: мотивація; прогнозування та програмування інвестицій; обґрунтування доцільності інвестицій; страхування; державна реєстрація; проектування та ціноутворення; забезпечення матеріально-технічними ресурсами; освоєння інвестицій; підготовка до виробництва про-

дукції; попередня задача в експлуатацію; кінцева задача в експлуатацію [2, с. 87].

Стратегія інвестиційної діяльності будь-якого підприємства є складовою частиною його загальної економічної стратегії і передбачає ефективне використання різних форм інвестування задля забезпечення високої ринкової вартості підприємства та сталих темпів його розвитку. Формування такої стратегії вимагає її чіткого узгодження з фінансовою стратегією підприємства, адже саме вона визначає напрями розвитку підприємства у довгостроковому періоді. Така політика є базою розвитку будь-якого підприємства, адже за наявності неповноцінної та неефективної інвестиційної політики, це ставить під загрозу як виконання у майбутньому стратегічних цілей підприємства, так і забезпечення його повноцінної діяльності у короткостроковому періоді.

Інвестиційна стратегія — це комплексна система довгострокових цілей інвестиційної діяльності, які визначені, виходячи із загальних завдань розвитку господарюючого суб'єкта, а також обрання найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Потрібно зазначити, що інвестиційна стратегія неодмінно має враховувати місію та цілі суб'єкта господарювання, зовнішні та внутрішні чинники впливу і спиратися на стратегічні пріоритети конкретної національної економічної системи.

Розробка інвестиційної стратегії підприємства передбачає складний та комплексний аналіз усіх елементів внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства, а також узгодження вказаних цілей та заходів їх досягнення з загальною стратегією підприємства. В процесі розробки інвестиційної політики підприємством, можна виділити такі кроки:

- По-перше, аналіз інвестиційної діяльності підприємства в минулому періоді;
- По-друге, ґрунтовне дослідження зовнішнього інвестиційного середовища та кон'юнктури ринку;
- по-третє, визначення стратегічних напрямів розвитку підприємства, котрі мають забезпечуватися майбутньою інвестиційною діяльністю;
- по-четверте, обґрунтування типу інвестиційної політики підприємства відповідно до цілей вкладання грошових коштів та міри ризику;
- по-п'яте, формування інвестиційної політики підприємства у відповідності до основних напрямів інвестування;
- по-шосте, формування інвестиційної політики підприємства у галузевому та регіональному розрізі;
- по-сьоме, узгодження основних напрямів інвестиційної політики підприємства [7, с. 45].

Сьогодні на вітчизняних підприємствах склалася парадоксальна ситуація. З одного боку, керівники підприємств усвідомлюють необхідність управління інвестиційними ризиками. Хоча на практиці, реалізуючи певний інвестиційний проект, самому ризику, його оцінці та мінімізації приділяється вкрай мало уваги. У більшості випадків усе закінчується простим переліченням ризиків — "карти ризиків", позбавлених будь-якої оцінки та врахування при реалізації проект, у той же час керівники фокусують увагу на мінімізації витрат. Слід також врахувати, що повне уникнення ризиків неможливе, внаслідок окремих особливостей, котрі впливають на загальну ефективність діяльності підприємства.

Одним із напрямів оптимізації інвестиційної діяльності підприємства є належний аналіз ефективності окремих інвестиційних проектів. Цей аналіз заснований на сукупності показників щодо ефективності проекту і є джерелом необхідної інформації для ухвалення того чи іншого управлінського рішення пов'язаного з вкладанням коштів у цей проект. Такий аналіз проводиться на основі дослідження усіх можливих аспектів зовнішнього та внутрішнього середовища проекту, що можуть проявитися у ході його практичного втілення, що включає в себе інформаційні, технологічні, маркетингові, фінансові та виробничі елементи його забезпечення.

Наукове обґрунтування ухвалених управлінських рішень щодо інвестування грошових коштів забезпечується, практичним використанням оптимізаційних методів та моделей економіко-математичного моделювання, завдяки відповідному програмному забезпеченню. Це дає можливість з наукової точки зору оцінити ефективність інвестиційного проекту, виявити відношення між позитивними та негативними наслідками і ухвалити правильне рішення.

Сьогодні у процесі оцінки інвестиційної привабливості проекту, підприємствами застосовується дві групи показників: статистичні та динамічні. Перші засновані на облікових оцінках, другі — на дисконтованих. Недоліками статистичних є нехтування рівнем інфляції та можливим отриманням доходу від реінвестування. Саме тому більш показовими є динамічні оцінки. Тим не менш, розумне застосування обох видів оцінок, у процесі аналізу інвестиційного проекту дозволить адекватно оцінити можливі ризики і ухвалити економічно виважене рішення щодо наявного проекту.

Зазначимо, що ступінь ефективності інвестиційного проекту залежить від злагодженої роботи фінансового відділу підприємству, що виявляється у створенні чіткого механізму з отримання і використання інвестицій, що дозволяє визначити вартість їх джерел. Одним із ефективних інструментів оптимізації існуючого інвестиційного проекту є впровадження системи моніторингу та контролю реалізації інвестиційних проектів. Одним із головних чинників провадження успішної інвестиційної політики підприємства є наявність сприятливого інвестиційного клімату в державі, що обумовлюється рядом макроекономічних факторів впливу. На сьогоднішній день Україна залишається державою з низьким рівнем інвестиційної привабливості. За даними Державної служби статистики обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну за 2014 рік склали 410 млн дол. США, 2015 р. — 2961 млн дол. США, 2016 р. — 3284 млн дол. США, за три квартали 2017 р. — 1848 млн дол. США [7, с. 47].

Представлені дані свідчать не лише про надзвичайно низький обсяг зовнішніх капіталовкладень в Україну, але й про відсутність стабільної динаміки росту обсягів іноземних інвестицій, що є індикатором недовіри з боку інвесторів з-за кордону. Передумовою створення сприятливого інвестиційного клімату в державі є створення належних умов роботи бізнесу та формування нового ефективного механізму правового регулювання інвестиційної діяльності задля забезпечення системи пільг та гарантій іноземним вкладникам капіталу.

Окремо слід зазначити необхідність у підсиленні наукової та освітньої сфери, підтримці науково-дослідницьких розробок, паралельно з побудовою нових та відновленням старих об'єктів інфраструктури для забезпечення умов для реалізації інвестиційних проектів вітчизняними та іноземними підприємствами.

Першочерговими заходами щодо поліпшення рівня інвестиційної привабливості можна назвати такі:

- реформування вітчизняного інвестиційного законодавства для створення системи взаємоузгоджених правових норм, що стимулюють інвестиційну активність вітчизняних підприємств;

- використання основних інструментів регуляторної політики для забезпечення розширення бази інвестиційних ресурсів;

- стимулювання залучення інвестицій у пріоритетні галузі економіки;

- мотивація до здійснення інвестиційної діяльності населенням через підвищення довіри до вітчизняного банківського сектору;

- надання державних гарантій інвесторам щодо захисту їх прав [7, с. 46].

У всьому світі фінансування капіталовкладень значною мірою здійснюється у вигляді кредитних ресурсів. Однак, внаслідок недосконалості нашої банківської системи та загального стану економіки інвестиційні кредити нині майже не надаються. Банківська система нашої країни не має можливості достатньою мірою кредитувати власного виробника. Одним із джерел внутрішнього фінансування є посилення контролю за зовнішньоекономічними операціями, що забезпечить повернення експортного виторгу.

Іноземні кредити для нашої економіки досягли значного розміру, однак використовуються переважно на поточне споживання. Часто Україна одержує так звані "зв'язані" кредити, надання яких передбачає використання цих коштів на купівлю товарів у країни-кредитора.

Таким чином, інвестори, а особливо іноземні, прагнуть мати інформацію про умови, які впливають на формування інвестиційної привабливості підприємства. Наявність повної інформації про галузь, регіон та, особливо, умови господарювання суттєво впливають на показник привабливості підприємства. Досвід роботи з українськими та іноземними інвесторами свідчить, що стратегічного інвестора завжди буде цікавити привабливе підприємство в інвестиційно-привабливій галузі та привабливому регіоні.

Основними напрямками вдосконалення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів повинні стати:

- послідовне зниження тиску на інвесторів і відсутність диверсифікованих джерел інвестицій, нерівномірність їх розподілу між регіонами;

- створення дієвих механізмів управління інвестиційною діяльністю;

- реструктуризація економіки, пріоритетне залучення інвестицій у галузі, що особливо потребують капіталовкладень;

- мотивація суб'єктів господарювання стосовно довгострокових вкладень, а також населення щодо вкладення коштів в розвиток економіки, а не на споживання;

- стимулювання реінвестування;

- удосконалення інвестиційного законодавства та забезпечення його стабільності;

- забезпечення гарантій інвесторам;

- відповідність між надходженням і витрачанням інвестиційних ресурсів [4, с. 122].

Економічний спад у нашій країні супроводжується скороченням інвестиційної активності. При цьому зменшення капіталовкладень відбувається вищими темпами, ніж спад виробництва.

В Україні чинники, які впливають на процес інвестування, перебувають у такому стані, що не можуть сприяти розвиткові цього процесу. Однак досвід багатьох країн свідчить, що вихід з кризи неможливий без збільшення обсягу інвестицій.

Отже, активізацію інвестиційної діяльності гальмує ще і політична ситуація, а вихід з кризи без істотного збільшення капіталовкладень неможливий. Однак з проведенням реформ в Україні з'явився фактор стабілізації економіки, який слід закріпити і зміцнити проведенням реальних, а не декларативних реформ. Йдеться про подолання інфляції.

Високі темпи інфляції роблять абсолютно неефективним нагромадження фінансових ресурсів, спрямованих на здійснення довгострокових проектів. Зниження інфляції дає можливість нормалізувати фінансовий стан підприємств, стимулювати збільшення виробництва.

На управління інвестиційною діяльністю впливає різноманітна кількість чинників, які мають зовнішній та внутрішній характер та прямий або опосередкований вплив по відношенню до окремого підприємства. Зовнішні чинники, які впливають на інвестиційну діяльність підприємства, можливо поділити на чотири основні групи: міжнародні чинники, галузеві чинники, чинники, пов'язані із державним управлінням інвестиційною діяльністю, ринкові чинники.

Кожна з зазначених груп чинників опосередковано впливає на процес управління інвестиційною діяльністю, проте, у випадку відсутності оперативного реагування на них з боку керівництва, може призвести до негативних наслідків. Внутрішні чинники впливу на управління інвестиційною діяльністю визначаються діяльністю промислового підприємства в цілому, рівнем кваліфікації персоналу, здатністю керівництва та персоналу вчасно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, рівнем ділової активності та репутації підприємства, розвиненістю системи збуту та маркетингу, процесом організації виробництва, наявністю необхідного ресурсного забезпечення [3, с. 26—27].

Важливим чинником активізації інвестиційного процесу в Україні є вдосконалення фінансово-кредитної сфери. Фінансова система України в сучасному виді суттєво відрізняється від фінансових систем закордонних країн: у розподілі фінансових ресурсів пріоритет віддається загальнодержавним фінансам; фінансова діяльність недержавних підприємств не зовсім і не завжди асоціюється з принципами підприємницької діяльності; про фінанси домогосподарств донедавна в Україні взагалі промова не йшла; недержавний сектор економіки знаходиться ще на низькому рівні розвитку [5, с. 37].

Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал), млрд дол.США

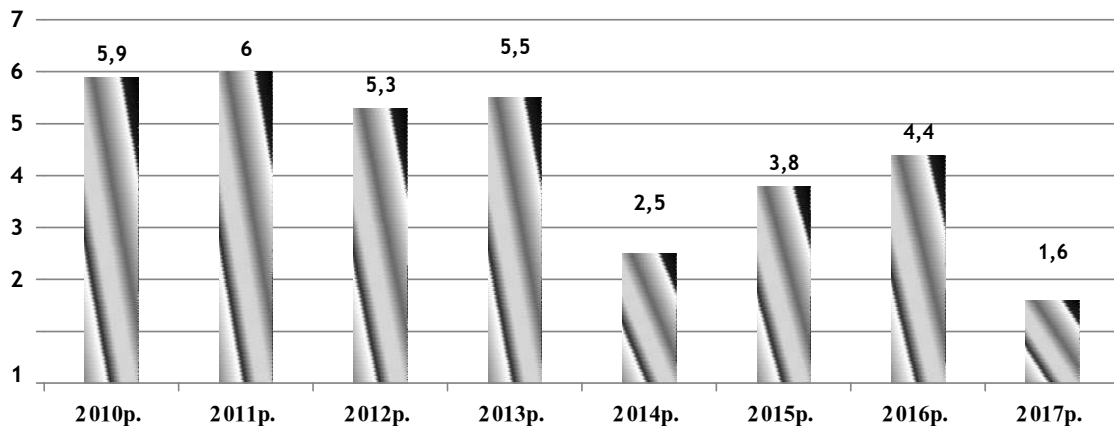

Рис. 1. Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України

Через значні проблеми, що пов'язані з реалізацією продукції вітчизняних підприємств, постійно збільшуються обсяги взаємних не платежів суб'єктів господарської діяльності.

Протягом останніх років дефіцит платіжного балансу України формувалася за рахунок імпорту енергоносіїв, а також накопичення прострочених платежів за вже отриманими кредитами. Водночас відомо, що яка країна не може дозволити різкого зменшення критичного імпорту, оскільки це призводить до суттєвого падіння виробництва, зниження рівня життя населення. На жаль, через недосконалу податкову й фінансову політику не зменшується тіньовий сектор економіки. Факт змушеного відтоку підприємств у неофіційний ринок із метою зменшення податкових платежів має, крім фіскального, ще один негативний аспект — знижує інвестиційну активність цих підприємств. Активізація інвестиційної діяльності в Україні пов'язана з проведенням масової приватизації. Досвід інших країн, що раніше стали на шлях переходу до ринкової економіки, свідчить про те, що масова приватизація — єдиний засіб швидкого, широкомасштабного і поглибленого реформування економіки.

Найважливішою умовою активізації інвестиційної діяльності є наявність розробленої законодавчої бази в країні. Прийняття законів та інших нормативних актів, що регулюють інвестиційну діяльність, сприяє успішній реалізації державної інвестиційної політики.

З метою реалізації економічної, науково-технічної та соціальної політики країни здійснюється державне регулювання інвестиційної діяльності. Воно визначається планами й програмами розвитку народного господарства, бюджетами та передбаченими в них обсягами державного фінансування. При цьому створюються пільгові умови інвесторам, які здійснюють інвестиції у найважливіші напрями.

Виділяють дев'ять основних напрямків державного регулювання інвестиційної діяльності [6, с. 99]:

- регулювання сфер і об'єктів інвестування;
- податкове регулювання інвестиційної діяльності;
- регулювання інвестиційної діяльності шляхом надання фінансової допомоги;
- регулювання інвестиційної діяльності шляхом проведення відповідної амортизаційної політики;

- регулювання прав інвесторів у приватизації;
- регулювання фінансових інвестицій;
- забезпечення захисту інвестицій;
- експертиза інвестиційних проектів;
- регулювання умов здійснення інвестицій за межами країни [6, с. 99].

Важливою особливістю інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств є їх потреби в інвестуванні соціальної сфери та інфраструктури сільського господарства. Адже сучасна аграрна економіка є не лише галуззю виробництва, а й спосіб життя сільського населення. Нерозривність побуту й виробництва обумовлює необхідність будівництва й розвитку шкіл, дитячих дошкільних закладів, закладів побутового обслуговування, торгівельної мережі, автомобільних та залізничних шляхів сполучення, газо-, водо- та електропостачання тощо.

Окрім того, однією з визначальних сучасних особливостей переважної більшості господарюючих суб'єктів на селі є їх нестійкий фінансовий стан та низька платоспроможність, що обумовлює специфіку інвестиційної діяльності та необхідність залучення інвестицій на фінансове оздоровлення господарств.

Залучення інвесторів для фінансового оздоровлення об'єктивно зумовлене необхідністю розв'язати такі основні завдання:

- погашення боргів;
- поповнення оборотних засобів;
- підвищення зайнятості та доходів сільського населення на основі розвитку сільського господарства та інших видів діяльності;
- ефективного використання сільськогосподарських угідь;
- ефективного використання основних засобів [8, с. 85].

Як зазначалося, основними цілями інвестування є отримання прибутку, збереження капіталу або досягнення соціального ефекту. Проте у сільському господарстві, діяльність якого пов'язане з використанням землі як основного засобу виробництва, а також біологічних властивостей живих організмів, виникають специфічні цілі інвестування, а саме: відтворення родючості земель та забезпечення нормального функціонування біологічних організмів.

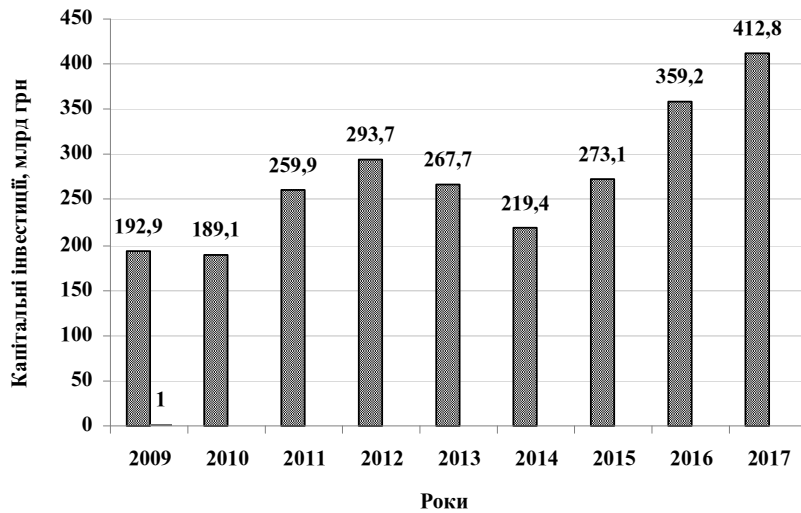

Рис. 2. Динаміка обсягів капітальних інвестицій підприємств України

Окрім того, метою інвестування є забезпечення сільськогосподарського виробництва для досягнення продовольчої безпеки держави, що, як свідчить досвід країн Європейського Союзу, може вступати у конфлікт з вимогами отримання прибутку. Також специфічною метою інвестиційної діяльності в сільському господарстві є соціальний захист та забезпечення сільського населення, що обумовлюється нерозривністю аграрного виробництва зі способом життям сільського населення.

Усе вищевикладене обумовлює специфічні напрями інвестування сільського господарства, перш за все залучення інвестицій на збільшення обсягів виробництва та підвищення продуктивності, підвищення родючості земель, підтримку біологічного потенціалу рослин і тварин, фінансування соціальної сфери та інфраструктури, фінансове оздоровлення підприємств тощо. Стратегічним напрямом інвестування аграрного господарства нині має стати створення об'єднань сільськогосподарських підприємств, зокрема кооперативів [8, с. 86].

Стан залучення прямих іноземних інвестицій в Україні значно ускладнює інвестиційну діяльність, оскільки наявний обсяг вкладень не забезпечує передумов економічного зростання і навіть повноцінного відтворення їх наявного стану. На інвестиційну привабливість значно впливає не лише загальний стан економіки країни, а й умови ведення бізнесу, зокрема ступінь втручання держави та рівень корупції. За останні 10 років обсяг інвестицій із країн ЄС значно збільшився, щодо країн СНД, спостерігається значне скорочення обсягу прямих іноземних інвестицій. При цьому перспективи іноземної інвестиційної діяльності в Україні здебільшого визначаються обсягами та структурою вже накопиченого в країні іноземного капіталу. Зміну інвестиційного клімату найбільш наочно демонструє динаміка інвестицій, особливо прямих іноземних інвестицій, яка вважається індикатором зміни рівня довіри та рейтингу країни. Економічна активність іноземних інвесторів в Україні незначна.

Так, у 2017 році в економіку України іноземними інвесторами з 76 країн світу вкладено 1630,4 млн дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу).

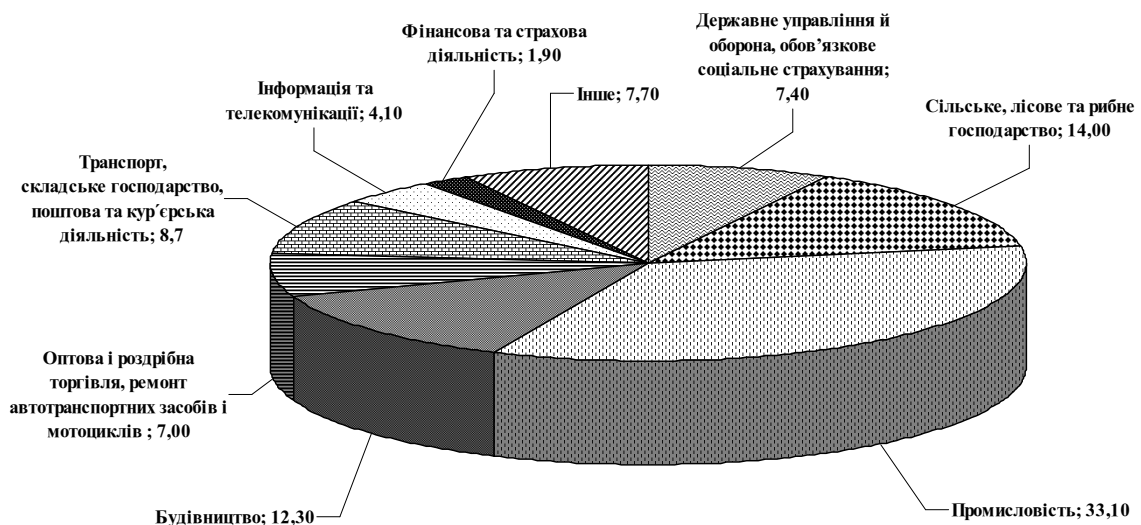
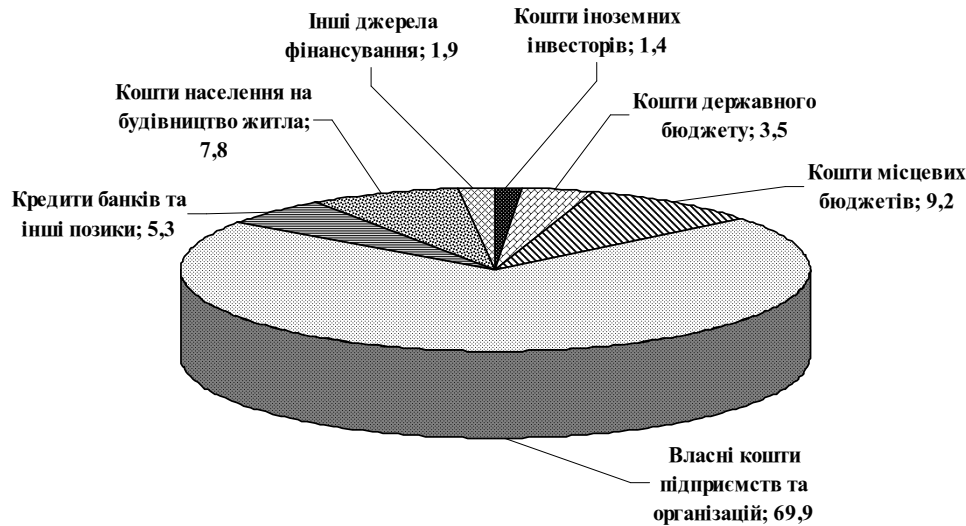

Рис. 3. Обсяги капітальних інвестицій за сферами економічної діяльності (у % до загального обсягу)

Рис. 4. Розподіл капітальних інвестицій за джерелами фінансування, %

Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на кінець 2017 року становив 39 144,0 млн дол. США. Інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. Станом на кінець 2017 року найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до установ та організацій, що здійснюють фінансову та страхову діяльність — 26,1% та підприємств промисловості — 27,3% [9, с. 1081].

Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України у 2017 році складають 412,8 млрд грн, що на 22,1% більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2016 року.

Провідними сферами економічної діяльності за обсягами освоєння капітальних інвестицій у 2017 році залишаються:

- промисловість — 33,1%;
- будівництво — 12,3%;
- сільське, лісове та рибне господарство — 14,0%;
- інформація та телекомунікації — 4,1%;
- оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів — 7,0%;
- транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність — 8,7%;
- державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування — 7,4%.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких у 2017 році освоєно 69,9% капіталовкладень.

Отже, Україна залишається привабливою для інвестицій, водночас вона не знаходиться осторонь світових процесів, є достатньо інтегрованою у світове господарство і порушення макростабільності на зовнішніх ринках має свій відголос в Україні.

З метою подальшого покращення інвестиційного клімату України актуальним на сьогодні є питання удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Ряд позитивних кроків у цьому напрямі вже здійснено:

1. На сьогодні в Україні створене правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства. Законодавство України визначає гарантії діяльності для інвесторів, економічні та організаційні засади реалізації державно-приватного партнерства в Україні.
2. На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації.
3. Підписано та ратифіковано Верховною Радою України міжурядові угоди про сприяння та взаємний захист інвестицій з більше ніж 70 країнами світу [9, с. 1082].

Щодо можливих шляхів поліпшення інвестиційного клімату в Україні та активнішого залучення прямих іноземних інвестицій в пріоритетні сектори національної економіки, доцільною видається реалізація таких заходів:

- розбудова національної фінансової системи в напрямку створення механізмів довгострокового інвестиційного кредитування, конкурсного розподілу державних інвестиційних ресурсів, ефективного концентрування заощаджень населення для фінансування цілей економічного розвитку;
- прискорення реформування амортизаційної системи шляхом її лібералізації та посилення інвестиційної спрямованості;
- впровадження механізмів участі індивідуальних інвесторів в операціях на фінансовому ринку;
- створення надійної правової основи для стимулювання і залучення приватних інвестицій в інститути розвитку;
- розробка плану дій щодо формування сприятливого інвестиційного клімату у межах проголошених пріоритетів соціально-економічного розвитку, розробка регіональних планів підвищення інвестиційної привабливості областей з урахуванням особливостей їхнього ресурсного потенціалу;

- розвиток державно-приватного партнерства в підтримці інвестиційної та інноваційної діяльності;
- забезпечення постійної взаємодії органів виконавчої влади і підприємців, покращення інформаційного супроводження реалізації інвестиційних проектів;
- розвиток програм довгострокового кредитування індивідуальних інвестицій у тому числі в підвищення енергетичної економічності житла, освіти, житлове будівництво тощо [6, с. 123].

ВИСНОВКИ

Враховуючи те, що економіка України перебуває на етапі переходу від відновлювального зростання до нового циклу розвитку, надзвичайної актуальності набуває проблема закладення достатнього інвестиційного фундаменту для майбутнього сталого розвитку національної економіки.

Стимулювання надходження прямих іноземних інвестицій в економіку України повинно стати ключовим елементом державної політики та включати удосконалення нормативно-правової бази інвестиційної діяльності; прозорість процесу приватизації; стимулювання залучення інвестицій в інтелектуальний капітал; розвиток корпоративного управління; формування позитивного іміджу країни для закордонних інвесторів [9, с. 1083].

Таким чином, можна зробити висновок, що активна позиція держави у розробці належних правових норм та забезпечення умов для сприяння інвестиційній діяльності разом із професійними діями керівництва вітчизняних підприємств дозволить Україні реалізувати свій інвестиційний та інноваційний потенціал [7, с. 47].

Література:

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 47. — С. 646.
2. Панченко В.В. Деякі питання правового регулювання інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України / В.В. Панченко // Проблеми законності. — 2016. — № 135. — С. 77—85.
3. Очередько О.О. Перспективи розвитку інвестиційної діяльності підприємств України / О.О. Очередько // Менеджер. — 2016. — № 4 (73). — С. 24—31.
4. Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О., Сапаров Е. Аналіз інвестиційного клімату України та шляхи його вдосконалення / Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко, Е. Сапаров // Бізнес Інформ — 2013. — № 3. — С. 122—125.
5. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави / Я.А. Жаліло. — К.: НІСД, 2012. — 336 с.
6. Боярко І.М. Інвестиційний аналіз: навчальний посібник / І.М. Боярко, Л.Л. Гриценко. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 400 с.
7. Ткаченко Т.П., Шевчук Н.А., Гончарук І.В. Напрями оптимізації інвестиційної діяльності підприємств / Т.П. Ткаченко, Н.А. Шевчук, І.В. Гончарук // Агросвіт. — 2018. — № 7. — С. 45—48.
8. Кучеренко Ю.А. Особливості інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств / Ю.А. Кучеренко // Інвестиції: практика та досвід. — 2018. — № 7. — С. 82—85.

9. Колеватова А.В. Сучасний стан залучення іноземних інвестицій в економіку України / А.В. Колеватова // Глобальні та національні проблеми економіки. — 2018. — № 22. — С. 1080—1084.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "About investment activity", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 47, p. 646.
2. Panchenko, V. V. (2016), "Some issues of legal regulation of investment activity in the agrarian sector of Ukraine's economy", Problemy zakonnosti, vol. 135, pp. 77—85.
3. Ochered'ko, O.O. (2016), "Prospects for the development of investment activity of Ukrainian enterprises", Menedzher, vol. 4 (73), pp. 24—31.
4. Shtal', T.V. Dobroskok, Yu.B. Tischenko, O.O. and Saparov, E. (2013), "Analysis of the investment climate in Ukraine and ways of its improvement", Biznesinform, vol. 3, pp. 122—125.
5. Zhalilo, Ya. A. (2012), Teoriia ta praktyka formuvannia efektyvnoi ekonomichnoi stratehii derzhavy [Theory and practice of forming an effective economic strategy of the state], NISD, Kyiv, Ukraine.
6. Boiarko, I.M. and Hrytsenko, L.L. (2012), Investytsijnij analiz [Investment analysis], Tsentri uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
7. Tkachenko, T. P. Shevchuk, N. A. and Honcharuk, I. V. (2018), "Directions of optimization of investment activity of enterprises", Ahrosvit, vol. 7, pp. 45—48.
8. Kucherenko, Yu. A. (2018), "Features of investment activity of agricultural enterprises", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 7, pp. 82—85.
9. Kolevatova, A.V. (2018), "The current state of attraction of foreign investments into the economy of Ukraine", Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky, vol. 22, pp. 1080—1084.

Стаття надійшла до редакції 31.03.2019 р.

www.dy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

Видання включено до переліку
наукових фахових видань України
з ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73